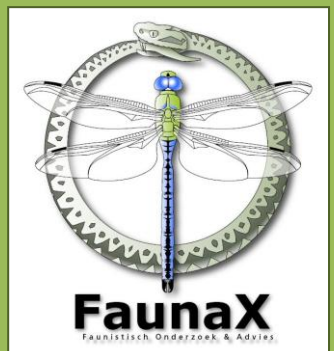

2013

Ecologische beoordeling

Te slopen supermarkt in Rolde

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische beoordeling Te slopen supermarkt in Rolde

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, februari 2013

In opdracht van:
Adema Architecten

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

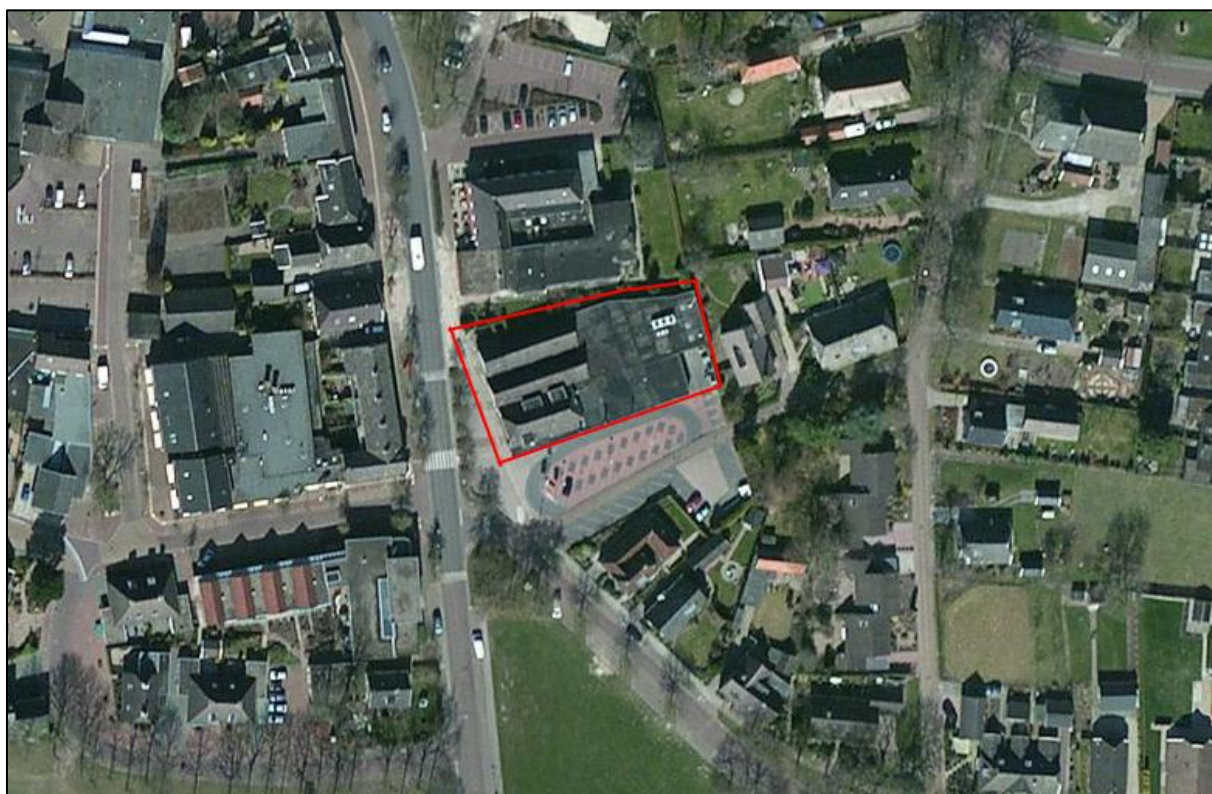
1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek.....	1
1.3	Opzet.....	2
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING	3
2.1	Natuurbeschermingswet	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur	3
3.	RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET	4
3.1	Flora	4
3.2	Fauna.....	4
3.2.1	Vogels	4
3.2.2	Zoogdieren	4
3.2.3	Amfibieën, reptielen en vissen	5
3.2.4	Ongewervelden	5
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	6
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	6
4.2	Conclusies en aanbevelingen	6
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	8
6.	BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET	9
6.1	Algemene zorgplicht.....	9
6.2	Verbodsbepalingen	9
6.3	Omgaan met beschermde soorten	9
6.4	Vogels.....	10
6.5	Zorgvuldig handelen.....	10

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Grolloërstraat 5 in Rolde bevindt zich een supermarkt waarvan het gebouw zich in verslechterde staat bevindt. Om deze reden zal het gebouw gesloopt gaan worden en wordt een bestemmingsplanwijziging opgesteld. In figuur 1 is een luchtfoto van het plangebied te zien.

Aangezien het hier een ruimtelijke ingreep betreft, is ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging, een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quick scan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd). (bron: GoogleEarth)

1.2 Ligging en karakteristiek

Het pand bevindt zich in de dorpskern van Rolde en is daarmee een drukbezochte omgeving. Aan de west- en zuidzijde van het pand bevindt zich volledige bestrating, aan de noordzijde een coniferen haag en aan achterzijde grenst het pand aan een niet toegankelijke achtertuin. Het westelijke deel heeft drie puntdaken en het oostelijke deel bevat een plat dak. Het gebouw is op leeftijd en laat enkele gebreken zien. Een aantal van de dakpannen is verschoven en ligt los en de goten lekken hier en daar.

1.3 Opzet

In opdracht van de Adema Architecten is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek, bureaustudie en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 7 februari 2013 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quick scan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats. Het onderzoek is uitgevoerd door het gebouw en de directe omgeving visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

De onderhavige ecologische beoordeling is uitgevoerd volgens het principe 'zorgvuldig handelen' (zie Bijlage).

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied “Drentsche Aa-gebied”. De werkzaamheden zijn echter zodanig van aard en liggen op voldoende afstand van het gebied dat negatieve effecten op dit gebied kunnen worden uitgesloten. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

3. RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Flora

Het plangebied bestaat uit het te slopen gebouw en de directe omgeving ervan. Hier bevindt zich nauwelijks of geen substraat voor planten. Hier en daar bevindt zich enkele kruiden tussen de stenen, maar aan de west-, oost- en zuidzijde bestaan verder geen mogelijkheden voor flora. Aan de noordzijde bevindt zich op ongeveer een halve meter van de muur een dichte haag van coniferen. Tussen deze haag en de muur staan enkele kruiden, waaronder grote brandnetel. De aanwezige flora is hier verder niet van betekenis. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch worden deze verwacht: het plangebied is hiervoor niet geschikt.

3.2 Fauna

Op basis van het biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde diersoorten.

In het plangebied zijn middelzwaar beschermde soorten aangetroffen en worden zwaar beschermde soorten verwacht.

3.2.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek werden soorten waargenomen als merel, kool- en pimpelmees, vink en huismus. Mogelijk bevinden er zich geschikte locaties voor broedgelegenheid voor de huismus onder de dakrand. Nesten van deze soort zijn het gehele jaar beschermd, ook buiten het broedseizoen, maar aanwijzingen zijn in de winter vaak nauwelijks of helemaal niet zichtbaar. De aanwezigheid van de jaarrond beschermde nesten van de huismus zal moet worden uitgesloten of vastgesteld middels een nader onderzoek tijdens de broedtijd.

Nesten van de gierzwaluw (ook jaarrond beschermd) worden niet verwacht in het dak. Hiervoor werden er te weinig voldoende grote openingen in het dak gezien en is het dak ook relatief laag.

Er is verder weinig broedgelegenheid voor overige broedvogels, behalve in de bomen aan de voorzijde en in de coniferen haag. Hierin zouden kleine zangvogels tot broeden kunnen komen.

3.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voor vleermuizen (Ff-wet, tabel 3) zijn geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen aangetroffen in het dak. Er werden meerdere kleinere openingen waargenomen waardoor vleermuizen naar binnen tussen de daklagen kunnen kruipen. Tijdens het inwendig onderzoek van één (de meest noordelijke) van de drie puntdaken zijn geen aanwijzingen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Echter, als de dieren zich tussen de daklagen, en/of in één van de andere twee puntdaken bevinden, is het mogelijk dat hier geen uiterlijke kenmerken van zichtbaar zijn. Om deze reden kan het voorkomen van vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen niet worden uitgesloten. Om hier duidelijkheid over te verkrijgen is een nader onderzoek naar deze soortgroep noodzakelijk.

Steenmarter

Er werden geen aanwijzingen aangetroffen die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van de steenmarter (Ff-wet, tabel 2). Er bevinden zich geen gaten in het dak die groot genoeg zouden kunnen zijn voor deze soort en er werden verder ook geen uitwerpselen of prooiresten aangetroffen.

Overige soorten

Aan de noordzijde van het pand tussen de muur en de haag in werden leeggegeten hazelnoten aangetroffen, vermoedelijk door de huismuis (niet beschermd) of bosmuis (Ff-wet tabel 1). In de tuin van het naastgelegen restaurant en onder de coniferen haag komen mogelijk ook nog soorten voor als veldmuis en huisspitsmuis (beide Ff-wet tabel 1). Voor andere beschermde soorten zoogdieren wordt de leefomgeving als niet geschikt geacht.

3.2.3 Amfibieën, reptielen en vissen

Er bestaat in en in de directe omgeving geen geschikt leefgebied voor amfibieën, reptielen of vissen. Het voorkomen van soorten uit deze groepen kan op basis van de biotoopkenmerken worden uitgesloten.

3.2.4 Ongewervelden

Ook voor beschermde ongewervelden zoals libellen of dagvlinders bevindt zich geen geschikt leefgebied binnen het plangebied. Eventueel kunnen de zolders van de puntdaken worden gebruikt door algemene dagvlinders als overwinteringslocatie.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3	Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen		x			x	Ja
	Bosmuis		x	x			Nee
	Veldmuis		x	x			Nee
	Huisspitsmuis		x	x			Nee
Broedvogels	Huismus		x			x	Ja
	Overige broedvogels		x			x	Nee

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd

4.2 Conclusies en aanbevelingen

In het plangebied worden zwaar beschermde soorten verwacht. Daarnaast is het plangebied geschikt voor een aantal licht beschermde soorten zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling, maar is wel de zorgplicht van toepassing.

- *Vleermuizen*

Vleermuisverblijfplaatsen kunnen in de daklagen van niet op voorhand worden uitgesloten. Om zekerheid te verkrijgen of er zich al dan niet vleermuisverblijfplaatsen in het te slopen pand bevinden, moet er een nader onderzoek worden uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol. Dit onderzoek dient plaats te vinden tussen april en oktober, vanwege de verschillende manieren waarop vleermuizen, verspreid over het seizoen gebruik maken van hun verblijfplaatsen. In deze periode moet een aantal bezoeken worden gebracht, tijdens de avond- en ochtendschemer, waarbij middels een zogenaamde batdetector het uit- en invliegen van vleermuizen kan worden vastgesteld. Het aantal bezoeken moet worden afgesteld op de grootte en geschiktheid van het onderzoeksgebied.

- *Broedvogels*

Het voorkomen van de jaarrond beschermde nesten van de huismus moet worden uitgesloten of vastgesteld door middel van een nader onderzoek tijdens de broedtijd. Dit onderzoek kan direct worden gecombineerd met het nader onderzoek naar vleermuizen.

Verder zijn alle broedvogels in Nederland tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legfels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen kan grotendeels voorkomen worden dat dit gebeurt. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er worden een aantal licht beschermde zoogdieren verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

- Vleermuizen: Nader onderzoek volgens vleermuisprotocol.
- Huismus: Nader onderzoek tijdens broedtijd
- Overige broedvogels: Werken buiten het broedseizoen.
- Overige licht beschermde soorten: Naleven zorgplicht.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.hetInvloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

6. BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

6.1 Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

6.2 Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.

➤ Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

6.3 Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1,2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar moet worden gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens de *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

N.B. Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt kan worden, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is.

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

6.4 Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is alleen mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Bepaalde nesten waarvan de meerjarig gebruik wordt gemaakt vallen buiten deze gedragscode en zijn jaarrond beschermd. Voor lijst van vogelsoorten waarvan het nest het gehele jaar beschermd is, zie "Aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten" van Dienst Regelingen (28 augustus 2009).

6.5 Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.